

Praca nie jest towarem - prof. Alain Supiot - Collège de France, 2019

Państwo socjalne nieopeeratywne i praca ludzka zdehumanizowana.

Revolucja technologiczna i nadejście neoliberalizmu zrodzonego z końca antagonizmów ideologicznych przełomu XX i XXI wieku zachwiały **fundamentami społecznymi** ustanowionymi od ostatniej rewolucji przemysłowej. Nowa zacięta konkurencja gospodarcza w perspektywie globalnej rzeczywiście mocno naruszyły samą **konceptcją państwa socjalnego**, wynikającą z politycznego konsensusu okresu powojennego, opartego na ideałach solidarności i sprawiedliwości społecznej, a jednocześnie w pewnym stopniu uległo też destrukuryzacji pojęcie wspólnoty pracy zrodzone w szczególności z walk społecznych XIX i XX wieku, kreując współcześnie figurę pracownika zdeorientowanego i pozostawionego samemu sobie.

Na przełomie wieków nowe zarządzanie i rewolucja cyfrowa przyniosły zjawisko alienacji pracowników. **Do wyobcowania ciała zrodzonego z rewolucji przemysłowej dodano wyobcowanego ducha powstałego z rewolucji cyfrowej.** Nie pozwalając na twórczą emancypację pracownika, maszyna stała się nowym narzędziem kontroli penetrującym pola pracy intelektualnej oszczędzone do tej pory przez naukową organizację pracy, sprowadzając tzw. biały kołnierzyk, jak wcześniej robotnika, do prostego wykonawcy zadań: skalibrowanych, powtarzalnych i odczłowieczonych.

Neoliberalna wizja pracy sprowadziła ową pracę ludzką stopniowo do tego, co prof. Alain Supiot, w swoim dziele, dokładnie zakwalifikował jako towar, pozbawiające pracownika ostatnich atrybutów kreatywności i wolności.

Refleksja prowadzona w całej książce *Praca nie jest towarem* skłania nas do zastanowienia się nad tym:

- **jaka powinna być przyszłość pracy i państwa opiekuńczego?**
- **czy ta przyszłość może opierać się na udziale tego, co pozostaje w pracy niewymierne i twórcze dla naszych społeczeństwa, które są skomercjalizowane i osłabiane przez niezrównoważone modele produkcji i konsumpcji, zarówno społecznie, jak i środowiskowo?**

Praca nie jest towarem jako warunek przebudowy państwa socjalnego

Przywrócenie **sensu pracy**, sprowadzonej do prostej zmiennej dostosowawczej Totalnego Rynku, jest zatem dla prof. Alaina Supiot **podstawowym warunkiem zrównoważonego przywrócenia stanu społecznego**, którego zwornikiem będzie ten specjalny status przyznany owej pracy, obecnie odrzucany w neoliberalnej wizji kapitału ludzkiego. To szczególnie fascynujący temat **w Polsce**, gdzie doktryna legitymizuje samo pojęcie kapitału ludzkiego i gdzie status osobiście zatrudnionego nie pokrywa się już z statusem pracownika, bo orzecznictwo dopuściło do szerokiego odwoływanie się do umów cywilnoprawnych jako podstaw osobistego zatrudnienia; to wizja, która wzbudza żywe debaty zarówno w społeczeństwie, jak i w środowisku naukowym.

Aby osiągnąć ten cel, prof. Alain Supiot proponuje sposób refleksji wynikający z własnego doświadczenia – **pracy naukowo-badawczej** lub szerzej wolnego zawodu (tzw. liberalnego) generującego usługi nierynkowe – tej części pracy twórczej, która wciąż pozostaje autentyczną w naszych społeczeństwach i którą neoliberalowie usiłują skanalizować i dzięki technologii cyfrowej i rządowi liczb.

Praca prof. A. Supiot jest zatem fundamentalna z uwagi na fakt, że **wypracowanie konceptu pracy prawdziwej ludzkiej pozwoli nie tylko na reformę państwa socjalnego, ale zdaje się warunkować zbudowanie społeczeństwa bardziej humanistycznego**, zdolnego do mierzenia się z wyzwaniami XXI wieku, tymi zarówno społecznymi, demograficznymi, ekonomicznymi jak i środowiskowymi.